

Mato Grabar

Historijski arhiv Zagreb, Opatička 29

OSTAVŠTINA OBITELJI JELAČIĆ

UDK 930.25 : 92 Jelačić

Pregledni članak

U članku se arhivistički obrađuje ostavština Jelačić, i to one loze iz koje je potekao ban Josip. Daje se kratki pregled historijata tvoraca fonda (glavnih osoba — Franjo, Josip i Juraj, obrađuje se pitanje cjelovitosti i valorizira dokumente ostavštine. Radu se prilažu sumarni popis ostavštine i bibliografski podaci.

Uvod

Za znanstvene radnike i druge korisnike arhivske građe interesantna je informacija da je u Historijskom arhivu u Zagrebu sređena i obrađena obiteljska ostavština Jelačić.¹ Sačuvana arhivska građa obiteljske ostavštine obuhvaća široki vremenski period od 1611. do 1937. godine. Ona sadrži genealoške dokumente, gospodarsko-imovinske spise, osobne spise osoba koji su glavni tvorci ovog obiteljskog fonda (Franjo, ban Josip i Juraj), vojne službene i političke spise, osobnu korespondenciju, posebice bana Josipa, i mnogobrojna obiteljska pisma. Ujedno je postala novi izvor za razsvjetljavanje, tumačenje i ocjenjivanje povijesnih prilika, političkih poteza i društveno ekonomskih promjena koje su se dogodile u 19. stoljeću.

U ovom ću članku iznijeti, na osnovu genealoških podataka i podataka iz literature, historijat tvorca fonda, sadržajnu fizionomiju, valorizaciju, prikaz cjelovitosti ostavštine i naznačiti dijelove arhivske građe u drugim arhivima i ustanovama, dati sumarni popis arhivske građe koja se čuva u Historijskom arhivu u Zagrebu.

---

¹ Ova se arhivska građa odnosi na onu lozu obitelji Jelačić iz koje je potekao ban Josip. Ime Jelačić se u arhivskoj građi različito nalazi kao Jella-chich, Jelachich, Jellačić i sl. Opredijelio sam se za oblik koji se upotrebljava u današnjoj historiografiji.

Historijski podaci o tvorcu fonda

Obitelj Jelačić je vrlo stara plemićka porodica. Privilegij plemstva dobila je 15. prosinca 1579. godine. Glavni primalac je Ivan Jelačić, a pomoćni su njegova braća Juraj, Nikola, Petar i Gabrijel.² Podijelio im ga je kralj Rudolf II. Isti je privilegij obnovljen od strane kralja Matije II 14. kolovoza 1614. godine. Podijeljen je Gabrijelu i za njegovu braću Petra, Ivana i Jurja koji su se istakli u borbama s Turcima.³

Posjede su imali oko Une i Kupe. No ugrožavani od strane Turaka razgranili su se u nekoliko loza od kojih se istakla loza u Hrvatskom Zagorju i u Turopolju.⁴

Najveći dio arhivske građe nastao je djelovanjem i radom Franje, bana Josipa i Jurja Jelačića.

Franjo je rođen 14. travnja 1746. godine u Petrinji. U ranoj mladosti stupio je u vojničku službu kod Prve pukovnije Vojne Krajine. Godine 1792. imenovan je pukovnikom. U vremenu od 1794. do 1797. istakao se u borbama s Francuzima, pa je unaprijeđen za generala. Posebno se istakao u borbi s francuskim generalom Oudinota. Sudjelovao je u obrani Feldkirche u Tirolu i suzbio generala Massenu primoravši ga da se povuče preko Rajne. Za zasluge je odlikovan ordenom Marije Terezije i unaprijeđen za čast baruna.⁵ Kod Ulma je izgubio boj protiv Napoleona 1805. godine, zbog čega je penzioniran. Nakon rehabilitacije ponovo je aktiviran i zapovijeda divizijom u bitci kod St. Michaela gdje se je odupro trupama podkralja Eugena. Nakon mirovnog ugovora u Schönbrunnu povukao se u Szela Apathi gdje je umro 4. veljače 1810. godine.

Franjo Jelačić se je oženio barunicom Anom rođ. Portner⁶ i imali su djecu: Josipa, Jurja, Antuna i Ceciliju.

² Prema heraldičkom tumačenju glavni primalac plemstva ili grba je ona osoba zbog čijih se zasluga dodjeljuje privilegij. Pomoćni su redovito braća zbog krvne veze, jer je to osnova prijenosa privilegija na slijedeća buduća pokoljenja.

³ Kralj Matija potvrđuje ponovo privilegij plemstva. Glavni nosilac je sada Gabrijel koji je stekao velike zasluge spasivši jednog nadvojvodu kraljevske kuće od turske navale. Na grobnici od 1579. god. na štitu grba su dva lava, stoje na zadnjim nogama u raskoraku, a prednjim nogama drže jabuku s križem. Novi grb 1614. god. razlikuje se od staroga u tome što dva lava ne drže više jabuku s križem, već mač s nabijenom turskom glavom. Bojničić Ivan, *Der Adel von Kroatien und Slavonien*, Nürnberg, 1899, str. 77.

⁴ Ova loza u Turopolju imala je svoje posjede u Kurilovcu, Maloj Mlaci i Buzinu.

⁵ Orig. isprava cara Franje od 1. 7. 1808. HAZ, Ostavština obitelji Jelačić, signatura dok. 4/51.

⁶ Majka Ane Portner je bila kći generala Martina baruna Kneževića koji se odlikovao hrabrošću u turskim ratovima.

Josip Jelačić je rođen 16. listopada 1801. godine u Petrovaradinu. Završio je vojne škole u Terezianumu. Kao poručnik upućen je 1819. godine u dragunsku regimentu svog praujaka Martina Kneževića.⁷ Zbog bolesti se povukao iz službe i živio na imanju u Kurilovcu.⁸ Godine 1826. ponovo se vraća u službu u Galiciju gdje je ostao do 1830. godine. Uplivom ondašnjeg potpredsjednika Ratnog vijeća u Beču baruna Radoševića unaprijeđen je za podkapetana (Kapetanlieutenant) u ogulinskoj pukovnji. Početkom 1837. godine unaprijeđen je na čin majora i ađutanta je governeru Lilienbergu Wetteru u Dalmaciji. Imenovan je pukovnikom glinske regimente 1841. godine na kojem je položaju pokazao znatne administratorske sposobnosti. Godine 1845. pošao je u Bosnu sa osam svojih satnija i kod Podzvizda pobijedio Turke. Burna 1848. u cijeloj Evropi imala je svoj odjek i na prilike u Hrvatskoj. Na ispražnjeno mjesto bana nekolicina uglednih ljudi je ishodila kod dvora imenovanje Josipa Jelačića. Dva dana kasnije tj. 25. ožujka 1848. izabrala ga je na prijedlog Ljudevita Gaja i »Narodna skupština«. Kralj Ferdinand je potvrdio ovaj izbor i ujedno ga imenovao tajnim savjetnikom, generalom, komandantom obiju banskih regimenti, podmaršalom i vrhovnim zapovjednikom vojske u Hrvatskoj i Vojnoj Krajini.⁹ Njegov izbor za bana, kao i ukidanje feudalnih odnosa sa svim posljedicama u političkom i ekonomskom pogledu, odražavali su zahtjeve mladog građanstva za političkom i upravnom samostalnošću. U tom su pravcu zajednički nastupali i ban i Sabor, pa dolazi do uvođenja narodnog jezika u sve urede i škole, reformiranje upravnih i sudskih oblasti, te uređenje hrvatskog Sabora na osnovu narodnih predstavnika. Hrvatski je Sabor odredio državno-pravni odnos prema Austriji i Ugarskoj, imajući u vidu buduće uređenje monarhije kao federacije s vladama u pojedinim dijelovima monarhije koje bi objedinjavale ličnost cara, parlament i vladu u Beču. Kada je 1848. godine ban prekinuo vezu s ugarskom vladom, imenovao je Bansko vijeće koje je preuzelo zadaće samostalne vlade. Spašavanje monarhije u nadi da će se ona pretvoriti u savez ravnopravnih naroda, odvelo je bana Jelačića u borbu s Mađarima, no »prelaženje oktroiranog ustava preko hrvatske autonomije obezvrijedilo je Jelačićev rat protiv Mađara«.¹⁰ Potom se ban Josip povukao na svoje dobro u Nove dvore, gdje se god. 1854. oženio barunicom Sofijom Stockhau. Umro je 26. svibnja 1859. godine.

⁷ Rođen je u Senju 1708. god. te se kao general povukao u mirovinu 1781. god. i umro u Gračacu.

⁸ U to vrijeme je ispjevao zbirku pjesama. Prijevod pjesama priredio je D. Demeter, HAZ, Ostavština obitelji Jelačić, signatura dok. 7/26.

⁹ Diploma cara Ferdinanda od 23. 3. 1848. HAZ, Ostavština obitelji Jelačić, signatura dok. 6/4.

¹⁰ Gross Mirjana, Počeci moderne Hrvatske, Zagreb 1984, str. 64—65.

Juraj (Đuro) Jelačić se rodio 25. svibnja 1805. godine u Zagrebu. Škole je završio na bečkom Terezianumu. Kao kadet započeo je 1824. godine vojničku službu u Krajini. Sudjelovao je u ratnoj ekspediciji nadvojvode Fridricha u Siriji 1839—1840. godine, a u periodu od 1848—1849. u borbama za Peschieru i Bresciu. Godine 1849. imenovan je generalom.¹¹ U vremenu od 1854—1855. sudjelovao je sa svojom brigadom u okupaciji rumunjskih kneževina. Podmaršalom je imenovan 1856. godine.¹² U francusko-austrijsko-sardinskom ratu 1859. godine borio se kod Magente. Imenovan je pukovnikom 1860. godine.¹³ Naslov grofa dobio je zajedno sa svojim bratom Antunom.¹⁴ Ban Josip Šokčević imenovao ga je 1861. podkapetanom Kraljevine Hrvatske. Budući da je svojim nastupom na hrvatskom Saboru na sebe navukao neprijateljstvo Beča, umirovljen je. Boraveći u Češkoj započeo je 1878. godine pisati sjećanja na bana Josipa. Dopisivao se sa biskupom J. J. Strossmayerom. Pisma su predana na čuvanje još 1905. godine Arhivu Jugoslavenske akademije.¹⁵ Sredio je i popisao arhivsku građu koja se odnosila na bana Josipa. Oženio se je groficom Herminom rođ. Christallnigg, te imao djecu: Juricu, Marka, Jelu, Veru i Anku. Umro je 1906. godine.

Preuzimanje arhivske građe obitelji Jelačić

Arhivska građa obitelji Jelačić preuzeta je u Historijski arhiv u Zagrebu na nekoliko načina. Dobar dio je otkupljen od raznih imalaca a manji poklonjen.

Uvidom u »Knjigu ulaza arhivske građe« pod brojem ulaza 250; 611; 612; 717—718; 739; 1267; 1396 vidljivo je da je arhivska građa pristizala u Arhiv kroz osam godina po nevezanim skupinama i fragmentarno i to od: Ivana dr. Brlić, Vere Gerersdorfer, Noršića iz Samobora, Elge Tiller i poduzeća »Fotokemika«.

Iz pregleda obiteljske ostavštine vidjelo se da su učinjeni pokušaji sređivanja arhivske građe. Prvi je popis sačinio Franjo.¹⁶ Uglav-

¹¹ Diploma cara Franje Josipa I od 22. 7. 1849. HAZ, Ostavština obitelji Jelačić, signatura dok. 8/3.

¹² Diploma cara Franje Josipa I od 14. 2. 1856. HAZ, Ostavština obitelji Jelačić, signatura dok. 8/9.

¹³ Diploma cara Franje Josipa I od 17. 1. 1860, HAZ, Ostavština obitelji Jelačić, signatura dok. 8/11.

¹⁴ Diploma cara Franje Josipa I od 15. 1. 1861. HAZ, Ostavština obitelji Jelačić, signatura dok. 8/10.

¹⁵ Dopis JAZU upućen Anki i Veri Jelačić, HAZ, Ostavština obitelji Jelačić, signatura dok. 9/119.

¹⁶ Popis — rad Franje Jelačića, HAZ, Ostavština obitelji Jelačić, signatura dok. 5/81.

nom je popisao arhivalije gospodarsko-imovinske naravi koje je obitelj već tada vjerno čuvala. No ovaj je sumarni popis nedostatan da bi se ponovo moglo uspostaviti prvotno stanje arhivske građe. Na sređivanju obiteljske ostavštine radio je i Juraj. On je sredio onu arhivsku građu koja je pratila život i rad bana Josipa. Arhivsku građu je složio po fasciklima i popisao ovako: grupa A sadrži kraljevska ručna pisma (13 kom); grupa B osobne spise (5 kom), korespondenciju između palatina Stephana, nadvojvode Johanna i bana (8 kom); grupa C koja ima 30 podgrupa sadrži pisma njegova veličanstva Ferdinanda iz 1848. godine (8 kom), pisma nadvojvode Franje Karla (17 kom), nadvojvode Johanna i Stjepana palatina, ministra rata grofa Latour (3 kom), feldmaršala Hrabowskog (21 kom) i drugih ličnosti; grupa D dodjeljenje ordena, odlikovanja i kraljevske dopise; grupa E vojne spise; grupa F dnevnik i pisma pukovnika Filipovića, Hompescha, Zeisberga, Dahlena iz 1848/49. Nadalje je razradio i popisao arhivsku građu unutar svake grupe.¹⁷ Samom činjenicom da je arhivska građa obitelji Jelačić došla u Arhiv od nekoliko imalaca, ukazala se potreba da se cjelovito sredi i obradi.

Obiteljsku ostavštinu sačinjavaju knjige, spisi i fotografije. Knjiga je malo sačuvano — svega sedam. Spisi su sređeni po grupama i temama i to: spisi rodoslovlja, gospodarsko imovinski spisi, ostavština Franje Jelačića (osobni, korespondencije), ostavština bana Josipa (osobni, vojni, službeni spisi, korespondencija, radovi, članci i pjesme, stampata i razno), ostavština Jurja (osobni, vojni spisi, korespondencija, radovi i pjesme, ostavština drugih članova obitelji), obiteljska pisma. Svi su dokumenti signirani. Signaturu sačinjavaju broj kutije, te broj spisa unutar kutije (na primjer 2/7). Sačuvano je 598 komada fotografija članova obitelji, prijatelja i znanaca.

Cjelovitost obiteljske ostavštine

Problematiku cjelovitosti arhivske građe obitelji Jelačić razradit ću sa dva aspekta. U prvom ću se redu osvrnuti na cjelovitost arhivske građe koja se nalazi u Historijskom arhivu u Zagrebu. Nadalje ću navesti dijelove ove arhivske cjeline koji se nalaze u drugim arhivima. Što se tiče drugog aspekta pitanja cjelovitosti, on se odnosi na arhivsku građu drugih loza obitelji Jelačić.¹⁸ Ova se arhivska građa najvećim dijelom čuva u Arhivu JAZU, a i kod građana u privatnom vlasništvu.

¹⁷ Popis — rad Jurja Jelačić, HAZ, Ostavština obitelji Jelačić, signatura dok. 8/202.

¹⁸ Spominju se hercegovačka loza, crnogorska, turopoljska, zagorska, te grane buzinska, ladučka, biševačka, jankomirska, iz Batine, iz Tuhlja, Gučaeva, mađarska i ruska.

a) *Opseg sačuvanosti u Historijskom arhivu u Zagrebu*

Prema evidencijama arhivske građe koje su sačinili Franjo i Juraj, vidljivo je da je veći dio ove obiteljske ostavštine pohranjen u HAZ-u. Ovdje se čuvaju skoro u cijelosti svi gospodarsko-imovinski spisi i obiteljska korespondencija. U Franjinoj ostavštini koja se sada nalazi u Arhivu SR Hrvatske, manjkave su cjeline službeni i vojni spisi. Iz ostavštine bana Josipa nedostaju vojni i politički spisi i službena pisma što se čuvaju u Arhivu JAZU. Iz ostavštine Jurja, nedostaje korespondencija s biskupom J. J. Strossmayerom, koja se jednako čuva u Arhivu JAZU.

U ostavštini Alfreda Makanec, koja se čuva u HAZ-u, nalazi se nekolicina arhivalija iz ostavštine bana Josipa, te prijepisi pisama između bana i uglednih političkih osoba toga vremena.

b) *Opseg sačuvanosti arhivske građe u drugim arhivima*

Arhiv JAZU čuva veliku skupinu arhivske građe koju je poklonio Julije Jelačić. Naslov fonda je »Acta Jellachichiana«. Spisi su obrađeni i složeni kronološkim sistemom i stavljeni u fascikle. Za svaki spis izrađena je regesta koje su uvezane u 3 knjige. U prvom su volumenu sadržaji spisa od 1700 — 1755. godine i sređeni u fascikle od 1 — 22; u drugom pak od 1756 — 1799. god. i sređeni u fascikle od 23 — 49; dalje u trećem od 1800—1869. godine i sređeni u fascikle 50 — 85, s tim da se u fasciklu 74 nalaze fragmenta spisa od god. 1578—1848; u fasciklu 75 fragmenta iz god. 1571—1719; u fasciklu 76 fragmenta iz 1720—1749; u fasciklu 77 fragmenta iz god. 1750—1764; u fasciklu 78 iz god. 1765—1780; u fasciklu 79 fragmenta iz god. 1781—1794; u fasciklu 80 fragmenta iz god. 1795—1804; u fasciklu 81 fragmenta iz god. 1804—1835; u fasciklu 82 — 85 fragmeta o imanju Laduč i to za godine 1804—1860; u fasciklu 86/1 nalazi se elenchi za a) Bona Kray et alai bona haereditaria, b) Instrumenta de bonis Nicolai et Vincentii Jellachich, c) Instrumenta Nicolai et Stephani Jellachich; u fasciklu 86/2 d/1 Wichtiger Familien Dokumenta, d/2 dodatak d/1, e) Elenchus universalis, f) Elenchus lit. instrumentorum in archivo arcis Ozail, g) Elenchus extractus documentorum, g/2 Instrumenta de bonis Ludovici Ferdinandi Jellachich, h) Extractus litteralium instrumentorum, i) Elenchus literalium instrumentorum de bonis Szomszedvar et aliis quibusdam.

Nadalje, u istom se arhivu čuva jedna skupina arhivske građe pod naslovom »Ostavština bana Josipa«. Ovi spisi, sa spisima ostavštine bana Josipa što se čuvaju u HAZ-u, čine jednu cjelinu. Građa je detaljno popisana i podijeljena po grupama. Tako grupu A sačinjavaju kraljeva ručna pisma iz 1848. godine; A/1 dopisi kraljeva ađutanta Grünnea, ministra Bacha — Jelačiću; B dopisi nadvojvode i palatina Stjepana; B/1 čestitke, zahvalnice, izjave lojalnosti banu; C Jelačićevi izvje-

štaji kralju Ferdinandu i tako redom sve do slova Y. Treća cjelina arhivske građe je korespondencija vođena između biskupa J. J. Strossmayera i Jurja Jelačića i drugih članova. Ova se pisma čuvaju u »Ostavštini J. J. Strossmayera« označena signaturom XI. U grupu XI/A uvrštena su pisma Jurja biskupu J. J. Strossmayeru u vremenu od 1875. do 1899. godine (ukupno 196 pisama i 5 telegrama). Zatim pisma Jurice, sina, od god. 1890—1891. (3 pisma), Ide u vremenu od 1894—1902, (4 pisma), Hermine supruge Jurja od 1883—1896. (9 pisama) i Anke, kćeri, 1900. godine (1 pismo). U grupu XI/B su uvrštena pisma biskupa J. J. Strossmayera i to: Jurju u vremenu od 1860—1901. (165 pisama), te Jeli i Jurici 1904—1905. godine (2 pisma).

U Arhivu Hrvatske se među fondovima »Grbovnice — armales« pod slovom Ja — Jo nalazi kopija isprave privilegija plemstva što ju je obitelji Jelačić podijelio je kralj Matija 14. kolovoza 1614. godine, a točno ju je prema originalu prepisao Fridericus Tucies kralj. bilježnik 24. studenog 1828. god. u Beču. U zbirci pod naslovom »Hrvatsko plemstvo«, mapa br. 11, nalaze se genealoške skice obitelji kao i u zbirci »Rodoslovlja« koncept genealoškog stabla, počem od Gabriela te navedeni njegovi potomci. Ujedno se u Arhivu SRH nalazi i arhivska građa koja je vraćena u našu domovinu na osnovu restitucije između Austrije i SFRJ. Za sada su vraćeni spisi poznati kao »Alte Feldakten«, zaostavština feldmaršala-lajtnanta Franje Jelačića i to spisi iz godine 1773—1796, listova 425, a u kserokopiji spisi iz perioda 1800—1816. Obje su ove cjeline obrađene u inventaru ratnog arhiva, Beč II, 5. U postupku je primopredaja fascikla 126 i 127 (Kroatisch-slawnische Armee I. Armeekorps unter Jellachich dessen Operationen gegen Wien 1848), zatim Jelačićeva kancelarija kao bana Hrvatske i komandanta hrvatske i slavonske Vojne granice, te fascikli 146—150 i 162 (Süd Armee unter Jellachich).

Jedan dio arhivske građe nalazi se i u privatnom posjedu. Kod Aleksandra Jelačić u Zagrebu, Basaričekova 22. evidentirana je i popisana arhivska građa od strane HAZ-a. Popisano je 547 tematskih jedinica sa ukupno 4.000 listova. Veliki dio ove arhivske građe odnosi se na gospodarske i pravne poslove. Po svom rasponu dokumentira ekonomske prilike u Zagrebu i Hrvatskoj. Budući da se radi o arhivskoj građi koju valja zaštititi od propadanja ili nestanka, Arhiv je sve poduzeo da istu otkupi.

Sadržajna fizionomija obiteljske oštavštine

Arhivska građa obitelji Jelačić pruža mnogovrsne podatke. Vrlo interesantan dio arhivske građe su genealoške bilješke i skice. Genealogija cijele obitelji Jelačić do sada je u stručnoj literaturi vrlo nepotpuno obrađena. Ova arhivska građa pruža niz novih podataka. Osobni spisi omogućuju upotpunjenje podataka za biografski opis rada

osoba ovoga fonda. Nadalje, službeni, vojni i politički spisi sadrže elemente povijesnih događaja i zbivanja. Opisuju stanje stvari s nazorima osoba koje su sudjelovale tada u društvenom i političkom životu. Arhivska građa je bogata i gospodarsko-imovinskim podacima. Nabrajaju se velika i mnogobrojna dobra. Interesantan je način kako se stiču nova dobra i proširuju stara — kako se vodi gospodarstvo, o vrsti usjeva i o rezultatima jesenje sjetve i godišnjem urodu. Posebno je zanimljiva službena i privatna korespondencija kako Franje, tako bana Josipa i Jurja. Naime, u njima se nalaze razmišljanja, stavovi, način gledanja, tumačenje događaja, okarakteriziranje osoba političkog i društvenog života sredinom 19. stoljeća.

Obiteljska korespondencija je svjedočanstvo međusobne povezanosti, odanosti i povjerenja članova ove velike obitelji. Interesantna je činjenica da su preko pisama redovito jedno drugo obavještavali o događajima, njih komentirali, zauzimali svoje stavove. Dapače, pojedina pisma smatrali su vrlo važnim pa su ih ponovo prepisivali. U pismima su zacrtane osobine osoba koje su ih pisale, što pruža elemente za što vjernije i istinitije biografske podatke osoba o kojima je riječ. Na spomen i sjećanje ostala je vrlo bogata fotografska zbirka. Među fotografijama članova obitelji sačuvan je lijep broj fotografija njihovih prijatelja, bližih i daljnih rođaka, znanaca i znamenitih ljudi iz vremena života ove obitelji. Fotografije pokazuju način odijevanja i modela renesanse i baroka. Posebno je zapažen oblik krinoline. Ima nekoliko slika muškaraca u odjeći tzv. »complet«: kaput, prsluk, hlače — sve od jednakoga materijala i u istoj boji. Ujedno su na fotografijama oslikani i pojedini dijelovi namještaja renesanse i baroka. Dobivenim informacijama upotpunit će se slika povijesti, života, rada, društvenih kretanja dijela jednoga stoljeća.

Varolizacija obiteljske ostavštine Jelačić

Malen je broj obiteljskih fondova čiji raspon arhivske građe obuhvaća nekoliko stoljeća i čiji su tvorci zapažene osobe svoga vremena. Njihov život i djelatnost (jednoga vojskovođe, bana i političara) utkani su i u arhivsku građu koja je iza njih ostala. Nadalje, sakupili su bogate informacije kako bi ostale u baštini njihovih pokoljenja. Arhivska građa je upravo iz vremena buđenja nacionalne svijesti, njezina uspona i odraza evropske revolucionarne situacije. Nastala je na širem području SR Hrvatske, počem od Like, preko Une i Kupe do Tropolja pa nadalje do Hrvatskog Zagorja. Povezujući podatke o dijelovima ostavštine koji se danas nalaze u drugim arhivskim ustanovama s velikim dijelom arhivske građe koju čuva arhiv HAZ-a, slobodno možemo ustvrditi da je stupanj sačuvanosti arhivske građe ove obiteljske ostavštine visok i količinski veoma dobro sačuvan. Cjelovitost ovoga fonda ujedno pruža sigurnost da će traženi elementi, informacije i sa-

držaji biti u cijelosti prikazani i sadržani. Što se tiče upravo sadržajne fizionomije fonda kojeg smo u predhodnom poglavlju obradili, ostavština obećaje da će pružiti relevantne podatke za proučavanje povijesnih, ekonomskih, društvenih i političkih gibanja sredinom 19. st. Arhivska je građa napisana, stariji dijelovi u većini na latinskom jeziku, dok novija građa na njemačkom, hrvatskom i mađarskom, što omogućuje pristup širem broju korisnika. Arhivska građa je u većem stupnju u originalnim primjercima. Ima, dapače, i primjeraka štamata i oglasa, a zbog rijetkih primjeraka sačuvanosti, postali su zapaženi i vrlo vrijedni primjerci. Ova arhivska građa ima obilježje unikatnosti. Pojedini izvještaji, dopisi, pisma iz 1848. god. autentično odražavaju mnogostrukost i sveukupnost životnih veza i zbivanja unutar regija i čitave hrvatske nacionalne zajednice, čak i šire, s ostalim zajednicama i narodnostima. Podaci i informacije povijesnih zbivanja pružaju realnu osnovu njene reprezentativnosti. Zaokružujući sve nabrojene elemente koji obrazlažu stupanj valorizacije obiteljske ostavštine možemo slobodno ustvrditi da ova obiteljska ostavština nosi značajke regionalne i nacionalne vrijednosti, te kao takova spada u prvu kategoriju arhivske građe. Upravo zbog ovakove visoke vrijednosti potrebno ju je u potpunosti zaštititi, tj. mikrosnimiti. Realiziranom akcijom mikrosnimanja kao i konzervacije i restauracije dovest će se ovaj obiteljski arhivski fond na visoki stupanj zaštićenosti kao što to i predviđaju pravila arhivske znanosti.

SUMARNI POPIS OSTAVŠTINE OBITELJI JELAČIĆ

I Knjige	Sign.
— Authentica conscriptio bonorum Novi Dvori, Michovo et Shenkovecz 1767.	1
— Processus montanistarum, censualium bonorum et subditorum bonum Novi Dvori, Michovo et Šenkovecz a. 1767.	2
— Copia litterarum promontorialium consualium possessorum, vinearum juri montano attacta ad comitem Franciscum Sermage, a. 1842.	3
— Processus montanisticus dominii Georgii Plefthes bonorum Berdovecz, Novi Dvori et Michovo contra subditorum suorum a. 1767.	4
— Conspectus divisionalium instrumentorum factus a Comite Francisco Sermage a. 1782—1783.	5
— Copia litterarum, generalium super diversis terris, silvis etiam molendinis ad dominium Novi Dvori, a. 1804.	6
	61

— Processus montanisticus Georgi filii Ioannis Jellačić
 contra comitem Josephum a Sermage, a. 1818. . . . .

7

II Spisi

1. RODOSLOVLJA

- 1.1. Rodoslovno stablo 1888. god. . . . . 1/1—3
- 1.2. Skice za rodoslovlja obitelji . . . . . 1/4—13
- 1.2.1. Dokumenti sa podacima za rodoslovlje 1/14
- 1.2.2. Opisi grbova obit. Jelačić, Ligutić, Vukasinić i
 dr. 1/15

2. IMOVINSKO-GOSPODARSKI SPISI

2.1. KURILOVEC (1611—1904)

- 2.1.1. Posjedi obitelji Ligutić 1611—1756 . . . . . 1/16—45
- 2.1.2. Obiteljski spisi obitelji Ligutić 1760—1777 . . . . . 1/46—59
- 2.1.3. Parnični proces Barbare Grošić i Franje Popo-
 vić 1760—1764 . . . . . 1/60—70
- 2.1.4. Parnični proces Franje Modića i Franje Popovića
 1759—1762 . . . . . 1/71—72
- 2.1.5. Parnični proces Franje Modića i Nikola Pogledić
 1772. god. . . . . 1/73—74
- 2.1.6. Pojedini obitelji Jellačić 1773—1823 . . . . . 1/78—86
- 2.1.7. Urbar selišta Kurilovec (1778) 1/87
- 2.1.8. Plan gospodarske zgrade iz XVIII 1/88
- 2.1.9. Komasacija dobra Kurilovec 1854—1869 . . . . . 1/89—134
- 2.1.10. Kupovine-Zamjene 1861—1869 . . . . . 1/135—144
- 2.1.11. Izvadak iz katastra 1883—1884 . . . . . 1/145—148
- 2.1.12. Razno 1895—1904 . . . . . 1/149—150

2.2. STUBICA (1619—1715)

- 2.2.1. Posjedi obitelji Konda 1619—1688 . . . . . 2/1—62
- 2.2.2. Obiteljski obitelji Konda 1639—1715 . . . . . 2/63—65

2.3. DONJE MARTINČE-GUBAŠEVO (1620—1840)

- 2.3.1. Posjedi obitelji Gubašoci 1620—1692 . . . . . 2/66—97
- 2.3.2. Posjedi obitelji Hermina-Sirčić-Mirkoci 1668—1693 . . . . . 2/98—109
- 2.3.3. Posjedi obitelji Jelačić
- 2.3.3.1. Andrija Jelačić — Katarina Sirčić 1686—1706 . . . . . 2/110—117
- 2.3.3.2. Ivan Jelačić — Katarina Horvatić 1717—1740 . . . . . 2/118—128
- 2.3.3.3. Antun Jelačić — Barbara Grošić 1740—1751 . . . . . 2/129—138
- 2.3.3.4. Andrija — Franjo Jelačić 1713—1765 . . . . . 2/139—147
- 2.3.3.5. Razno 1620—1840 . . . . . 2/148—168

- 2.4. PETRINJA (1621—1873)
- 2.4.1. Spisi o dobrima obitelji Grošić 1621—1760 . . . 2/169—204
- 2.4.2. Obiteljski spisi obitelji Jaičanin — Grošić 1630—
—1716 . . . . . 2/205—220
- 2.4.3. Obiteljska pisma obitelji Grošić 1760—1784 . . . 2/221—224
- 2.4.4. Ostavinski i sporazumni dokumenti sa obitelji Je-
lačić 1847—1873 . . . . . 2/225—235
- 2.5. NOVI DVORI (1666—1910)
- 2.5.1. Posjedi obitelji Čikulín, Sermage i Vojković 1666—
—1848 . . . . . 3/1—37
- 2.5.2. Prodaja imanja Josipa Jelačića 1851
- 2.5.2.1. Kupoprodajni ugovor Erdödy — Jelačić god. 1851. 3/38
- 2.5.2.2. Dopisi za uređenje dobra 1853—1854 . . . . . 3/39—41
- 2.5.2.3. Ostavina i prijenos dobra na Jurja Jelačića 1859—
—1863 . . . . . 3/42—45
- 2.5.2.4. Uređenje i proširenje posjeda 1859—1898 . . . . 3/46—75
- 2.5.2.5. Zajmovi Jurja Jelačića
- 2.5.2.5.1. Kod Prve hrvatske štedionice 1869—1882 . . . . 3/76—79
- 2.5.2.5.2. Kod Gradske štedionice u Innsbrucku 1883—1905 3/80—87
- 2.5.2.5.3. Kod Badla i Kr. zeml. vlade 1881—1882 . . . . 3/88—90
- 2.5.6. Razno 1857—1910
- 2.5.6.1. Namire i drugo 1857—1883 . . . . . 3/91—95
- 2.5.6.2. Popisi procjena šuma što pripadaju vlastelinstvu
1891—1910 . . . . . 3/96—98
- 2.6. MADARAS (1711—1723)
- 2.6.1. Posjedi obitelji Grošić 1713—1718 . . . . . 3/99—101
- 2.6.2. Obiteljski spisi obitelji Grošić 1716—1723 . . . . 3/102—111
- 2.6.3. Razni spisi bačkog okruga 1711—1713 . . . . . 3/112—121
- 2.7. PODGORJE (1760—1788) . . . . . 3/122—126
- 2.8. DOBRA U PETRINJI — VUKOVINI — SVETICA-
MA (1173—1808) . . . . . 3/127—145
- 2.9. DIOBA OBITELJSKIH IMANJA (1774—1798) . . . 3/146—149
- 2.10. DOBRA U ZAGREBU (1861—1893)
- 2.10.1. Kuća u Zagrebu 1861—1893
- 2.10.1.1. Kupoprodajni ugovor između Albina Kiepachu i
Jurja Jelačića 1862—1864 . . . . . 4/1—6

2.10.1.2.	Obveznice Jurja Jelačića o podizanju zajma 1851—1893	4/7—16
2.10.2.	Posjed na Prekrižju 1889	4/17
2.11.	MIROVNIK (1838—1889)	
2.11.1.	Spisi dobra Mirovnik — vlasništvo N. Maurović i Amalije Walter 1838—1872	4/18—34
2.11.2.	Kupoprodajni ugovor između A. Walter i Jurja Jelačić 1873—1889	4/35—37
2.11.3.	Kupoprodajni ugovor između Jurja i Marka Jelačić 1881—1883	4/38—39
2.12.	STRMEC (1904—1905)	
2.12.1.	Kupoprodajni ugovor 1904—1905	4/40—42
2.13.	RAZNI IMOVINSKO-GOSPODARSKI SPISI	
2.13.1.	Najamna pogodba posjeda Laduč i drugo 1851—1897	4/43—47
3.	FRANJO JELAČIĆ	
3.1.	OSOBNI SPISI (1763—1810)	
3.1.1.	Priznanje, imenovanje i sl. 1763—1808	4/48—51
3.1.2.	Vjenčani, krsni i oporučni listovi 1798—1810	4/52—58
3.2.	KORESPONDENCIJA FRANJE JELAČIĆA 1793—1809)	
3.2.1.	Pisma upućena Franji Jelačić 1793—1809 (po kronološkom redu)	4/59—148
3.2.2.	Pisma Franje Jelačić upućena drugima 1793—1802	4/148—151
3.3.	ČLANOVI OBITELJI JELAČIĆ (1643—1808)	
3.3.1.	Ostavština Andrije Jelačić 1674—1798	5/1—13
3.3.2.	Ostavština Magdalene Jelačić 1781—1798	5/14—22
3.3.3.	Ostavština baruna Josipa Portnera 1643—1801	5/23—35
3.3.4.	Ostavština baruna Martina Knežević 1779—1808	5/36—53
3.3.5.	Ostavština Andrije Szarage 1751—1784	
3.3.5.1.	Obiteljski spisi 1751—1784	5/54—68
3.3.5.2.	Sudska rasprava o ostavini Andrije Szarage 1783—1784	5/69—77

- 3.4. RAZNO (1769—1810)
- 3.4.1. Opis i popis ostavine 1810 . . . . . 5/78—81
- 3.4.2. Razni spisi 1769—1808 . . . . . 5/82—90
4. **JOSIP JELAČIĆ**
- 4.1. OSOBNİ SPISI (1838—1857)
- 4.1.1. Dokumenti o odlikovanju i imenovanju 1838—1857 . . . . . 6/1—17
- 4.1.2. Diplome, priznanja i svečani pozivi 1848—1858 . . . . . 6/18—21
- 4.2. VOJNI SPISI (1819—1849)
- 4.2.1. Izvještaji, Instrukcije i sl. 1819—1841 . . . . . 6/22—33
- 4.2.2. Spisi J. J. kao zapovjednika 1. banske pukovnije u Glini 1845—1848 . . . . . 6/34—39
- 4.2.3. Vojni spisi 1836—1840; 1848—1849 . . . . . 6/40—47
- 4.2.4. Razni vojni spisi 1841—1845 . . . . . 6/48—52
- 4.3. SLUŽBENI SPISI (1849—1858)
- 4.3.1. Službeni spisi upućeni banu J. J. 1849—1854 . . . . . 6/53—60
- 4.3.2. Službeni spisi koncepta bana J. J. 1848—1855 . . . . . 6/61—70
- 4.3.3. Službeni dopisi uglednih osoba 1848—1849 . . . . . 6/71—76
- 4.3.4. Službeni spisi upućeni na Tajništvo bana J. Jelačića 1858 . . . . . 6/77—85
- 4.4. KORESPONDENCIJA (1827—1857)
- 4.4.1. Pisma upućena Josipu Jelačić (složeno po autorima pisama) . . . . . 6/86—280
- 4.4.2. Pisma — koncepti Josipa Jelačića drugima 1827—1857 . . . . . 6/281—320
- 4.5. RADOVI, ČLANCI I PJESME (1823—1850)
- 4.5.1. Radovi i članci Josipa Jelačić 1836—1849 . . . . . 7/1—9
- 4.5.2. Pjesme Josipa Jelačić 1823—1850 . . . . . 7/10—26
- 4.5.3. Pjesme drugih autora koje je skupio ili prepisao Josip Jelačić . . . . . 7/27—34
- 4.5.4. Bilješke J. Jelačić o raznim stvarima . . . . . 7/35—39
- 4.6. RADOVI I PJESME O JOSIPU JELAČIĆ (1848—1859)
- 4.6.1. Radovi drugih o Josipu Jelačić 1848—1854 . . . . . 7/40—43
- 4.6.2. Pjesme u čast Josipa Jelačić
- 4.6.2.1. Pjesme vezane uz događaje iz života Josipa Jelačić . . . . . 7/44—67

- 4.6.2.2. Pjesme povodom smrti Josipa Jelačić . . . . . 7/68—74
- 4.6.3. Izresci iz novina o pjesmištvu Josipa Jelačić . . . . . 7/75—91
- 4.7. SPISI O OSTAVŠTINI GROFA W. LILIENBERGA
(1840—1841)
- 4.7.1. Spisi »K. K. Dalmatiner judicium delegatum mi-
litare« 1840 . . . . . 7/92—106
- 4.7.2. Razni obračuni, priznanice i drugo 1839—1841 . . . . . 7/107—139
- 4.8. RAZNO (1841—1859)
- 4.8.1. Računi, namire i sl. 1841—1851 . . . . . 7/140—150
- 4.8.2. Štampata
- 4.8.2.1. Proglasi Josipa Jelačić . . . . . 7/151—153
- 4.8.2.2. Proglasi i zapovijedi carski i drugih 1849—1857 . . . . . 7/154—161
- 4.8.2.3. Pjesme u čast Sofije Jelačić 1850 . . . . . 7/162—163
- 4.8.2.4. Osmrtnica povodom smrti Josipa Jelačić 1859 . . . . . 7/164—166
- 4.8.2.5. Osmrtnice drugih članova obitelji Jelačić 1830—
—1851 . . . . . 7/167—172
- 4.8.3. Razno . . . . . 7/173—177
5. *JURAJ JELAČIĆ*
- 5.1. OSOBNİ SPISI (1812—1908)
- 5.1.1. Imenovanje, odlikovanje i dodjela ordena 1848—
—1860 . . . . . 8/1—12
- 5.1.2. Priznanja i svečani pozivi 1834—1892 . . . . . 8/13—18
- 5.1.3. Krsni, vjenčani, svjedodžbe, smrtni listovi i opo-
ruka Jurja Jelačić
- 5.1.3.1. Krsni listovi (djece i članova obitelji) 1802—1908 . . . . . 8/19—31
- 5.1.3.2. Vjenčani listovi 1798—1901 . . . . . 8/32—36
- 5.1.3.3. Svjedodžba 1812 . . . . . 8/37
- 5.1.3.4. Smrtni listovi 1901—1907 . . . . . 8/38—40
- 5.1.3.5. Oporučno pismo 8/41
- 5.2. VOJNI SPISI (1837—1890)
- 5.2.1. Službene vojne obavijesti 1837—1890 . . . . . 8/42—55
- 5.2.2. Izvještaj o bitci kod Brescie 1849 . . . . . 8/56—59
- 5.2.3. Koncepti izvještaja, instrukcije i drugo o vojnim
stvarima . . . . . 8/60—66
- 5.3. KORESPONDENCIJA (1829—1899)
- 5.3.1. Pisma Ferdinanda Hauer — Jurju Jelačić 1839—
—1846 . . . . . 8/67—123

5.3.2.	Pisma Izabele Hauer — Jurju Jelačić god. 1846	8/124
5.3.3.	Pismo Saint Quentin C. Bigot — Jurju Jelačić 1856, 1866, 1875	8/125—129
5.3.4.	Pismo baruna Josepha Helfert — Jurju Jelačić 1890—1898	8/130—138
5.3.5.	Pisma Ivana Pruskog 1898—1899	8/139—148
5.3.6.	Pisma drugih 1829—1891 (po kronološkom redu)	8/149—193
5.3.7.	Pisma Ferdinanda Hauer i Jurja Jelačić — Ferdinandu Eggeru 1840—1844	8/194—198
5.3.8.	Pisma Jurja Jelačić — drugima 1861	8/199—200
5.4.	RADOVI JURJA JELAČIĆA I PJESME SPJEVANE U NJEGOVU ČAST (1836—1895)	
5.4.1.	Radovi i članci Jurja Jelačić 1836—1895	8/201—208
5.4.2.	Pjesme u čast Jurja Jelačić	8/209—215
5.5.	OSTAVŠTINA DRUGIH ČLANOVA OBITELJI JURJA JELAČIĆA (1800—1837)	
5.5.1.	Ostavština Ane Jelačić rođ. Portner 1800—1837	
5.5.1.1.	Službeni spisi 1800—1837	9/1—18
5.5.1.2.	Korespondencija	
5.5.1.2.1.	Pisma upućena Ani Jelačić 1827—1837	9/19—35
5.5.1.2.2.	Pisma Ane Jelačić nadporučniku Sabliaru i drugima 1811—1812; 1837	9/36—44
5.5.2.	Ostavština Cecilije Jelačić	9/45—48
5.5.3.	Ostavština Antuna Jelačić	9/49—55
5.6.	RAZNO	
5.6.1.	Spisi u vezi obiteljskih ostavština	9/56—61
5.6.2.	Razni ugovori, fragmenti, pjesme i sl.	9/62—65
5.6.3.	Novinski članci	9/66—67
5.6.4.	Štampata	9/68—73
5.6.5.	Osmrtnice članova obitelji i prijatelja	
6.	DRUGI ČLANOVI OBITELJI JELAČIĆ	
6.1.	HERMINA JELAČIĆ ROĐ. CHRISTALLNIGG (1845—1890)	
6.1.1.	Spisi iz ostavštine Hermine Jelačić 1845—1890	9/74—84
6.1.2.	Korespondencija Hermine Jelačić 1866—1879	9/85—88
6.1.3.	Razno	9/89—90
6.2.	MARIJA JELAČIĆ ROĐ. LAMBERG (1881—1895)	
		9/91—101

- 6.3. OBITELJ CHRISTALLNIGG (1866—1904) . . . 9/102—107
- 6.4. VERA I ANKA JELAČIĆ . . . 9/108—113
- 6.4.1. Spisi u vezi ostavština članova obitelji 1904—1908 . . . 9/108—113
- 6.4.2. Nacrti i planovi . . . 9/114—118
- 6.4.3. Korespondencija . . . 9/119—131
- 6.4.4. Popisi poklonjenih arhivalija i predmeta . . . 9/132—139
- 6.4.5. Razno . . . 9/140—148
7. OBITELJSKA KORESPONDENCIJA
- 7.1. PISMA UPUĆENA ANI JELAČIĆ (1809—1837)
- 7.1.1. Franje Jelačić — Ani supruzi 1809 . . . 10/1—2
- 7.1.2. Josip Jelačić — Ani majci 1830—1837 . . . 10/3—13
- 7.1.3. Juraj Jelačić — Ani majci 1830—1837 . . . 10/14—29
- 7.1.4. Cecilija Jelačić — Ani majci 1828 . . . 10/30
- 7.1.5. Antun Portner — Ani svojoj sestri 1821—1837 . . . 10/31—35
- 7.2. PISMA UPUĆENA JOSIPU JELAČIĆ (1812—1858)
- 7.2.1. Sofija Jelačić — Josipu suprugu . . . 10/36
- 7.2.2. Juraj Jelačić — Josipu bratu 1812—1858 . . . 10/37—55
- 7.2.3. Antun Jelačić — Josipu bratu 1843—1848 . . . 10/56—63
- 7.2.4. Jurica Jelačić — Josipu stricu 1857 . . . 10/64
- 7.3. PISMA UPUĆENA JURJU JELAČIĆ (1823—1873)
- 7.3.1. Jna Jelačić — Jurju sinu 1830—1833 . . . 10/65—68
- 7.3.2. Josip Jelačić — Jurju bratu 1823—1857 . . . 10/69—208
- 7.3.3. Antun Jelačić — Jurju bratu 1825—1859, 1873 . . . 10/209—383
- 7.3.4. Sofija Jelačić — Jurju šogoru 1856—1858 . . . 10/384—385
- 7.3.5. Ferdinand Egger — Jurju rođaku 1847—1849 . . . 11/1—260
- 7.4. PISMA UPUĆENA ANTUNU JELAČIĆ (1827—1869)
- 7.4.1. Josip Jelačić — Antunu bratu 1846—1857 . . . 11/261—280
- 7.4.2. Cecilija Jelačić — Antunu bratu 1827—1828 . . . 11/281—289
- 7.4.3. Hermína Jelačić — Antunu šogoru . . . 11/290
- 7.4.4. Silvan Lilienberg — Antunu 1848—1859 . . . 11/291—293
- 7.4.5. Saint Quentin C. — Antunu . . . 11/294—300
- 7.5. PISMA UPUĆENA CECILIJU JELAČIĆ (1809—1820)
- 7.5.1. Franjo Jelačić — Ceciliji kćeri 1808—1810 . . . 11/301—302
- 7.5.2. Antun Portner — Ceciliji nečakinji . . . 11/303

- 7.6. PISMA UPUĆENA SOFIJI JELAČIĆ
- 7.6.1. Cecilija Jelačić — Sofiji 11/304
- 7.7. PISMA UPUĆENA HERMINI JELAČIĆ ROĐ. CHRISTALLNIGG (1846—1861)
- 7.7.1. Juraj Jelačić — Hermini supruzi 11/305
- 7.7.2. Josip Jelačić — Hermini šogorici 1846—1854 . . . . . 11/306—318
- 7.7.3. Antun Jelačić — Hermini šogorici 1846; 1848—
—1850 . . . . . 11/319—342
- 7.7.4. Sofija Jelačić — Hermini šogorici 1850—1861 . . . . . 11/343—345
- 7.7.5. Hermann Dahlen — Hermini 1849 . . . . . 11/346—350
- 7.7.6. Corberon — Hermini 1848 . . . . . 11/351
- 7.7.7. Schwarzenberg — Hermini 1855 . . . . . 11/352
- 7.7.8. Nepoznati — Hermini 1855 . . . . . 11/353
- 7.8. PISMA DRUGIH ČLANOVA (1849)
- 7.8.1. Scheligkrigg — Serminandu grofu Eggeru, 1849 . . . . . 11/354
- 7.9. FRAGMENTA IZ OBITELJSKE KORESPONDENCIJE (1840—1849) 12/1
- 7.10. PRIJEPISI PISAMA OBITELJSKE KORESPONDENCIJE (1840—1867)
- 7.10.1. Pisma upućena na Jurja Jelačić
- 7.10.1.1. Hermina Jelačić — Jurju suprugu 1848—1849;
1855—1858 (222 pisma) 12/2
- 7.10.1.2. Josipa Jelačić — Jurju bratu 1840. 1 spis 12/3
- 7.10.1.3. Saint Quentin C. — Jurju 1867. i spis 12/4
- 7.10.2. Pisma upućena Hermini Jelačić
- 7.10.2.1. Juraj Jelačić — Hermini supruzi 1845—1859 (248
spisa) 12/5
- 7.10.2.2. Josip Jelačić — Hermini šogorici 1848—1849 (6
spisa) 12/6
- 7.10.2.3. Antun Jelačić — Hermini šogorici 1848—1849 (4
spisa) 12/7
- 7.10.2.4. Sofija Jelačić — Hermini šogorici 1853, 1857, 1858
(3 spisa) 12/8
- 7.10.2.5. Paulina Christallnigg rođ. Egger — Hermini kćeri
1848—1850 (8 spisa) 12/9
- 7.10.2.6. Fanni von Ettinghausen — Hermini 1848—1849 . . . . . 12/10
- 7.10.2.7. Elizabeta Drašković — Hermini 1848, 1850, 1856 . . . . . 12/11
- 7.10.2.8. E. Corberon — Hermini, 1856 (1 spis) 12/12

- 7.10.3. Prijepisi pisama iz korespodencije obitelji Ettinghausen
- 7.10.3.1. Obiteljska pisma obitelji Ettinghause 1848—1849 (39 spisa) 12/13
- 7.10.3.2. Hompeseh — pukovniku von Ettinghausen 1850. 1 pismo 12/14
- 7.10.4. Prijepisi pisama neutvrđenih autora 1848 (3 pisma) 12/15

III Fotografije

Fotografije — 598 kom. . . . . 13 i 14

BIBLIOGRAFSKI PODACI

a) BIBLIOGRAFIJA O OBITELJI JELAČIĆ

1. BOJNICIĆ IVAN, »Der Adel von Kroatien und Slavonien«, Nürnberg, 1899.
2. DUIŠIN VIKTOR ANTUN, »Zbornik plemstva«, Zagreb, 1939.
3. ENCIKLOPEDIJA JUGOSLAVIJE, br. 4, str. 477—481.

b) BIBLIOGRAFIJA O JOSIPU BANU JELAČIĆU

1. A. Z., BATHYANY LAJOS DE NEMETUJVAR, (Naredba o skupljanju vojske protiv Josipa Jelačića), »Slavenski jug«, I/1848, 9, 34—35.
2. ANTOLJAK STJEPAN, J. barun Neustaeder, ban Jelačić i događaji u Hrvatskoj od godine 1848, »Časopis za hrvatsku povijest«, I/1943, 1/2, 180—185.
3. BRAUM FILIP, Aus dem Tagebuche eines 48er Honveds, »Agramer Tagblatt«, 23/1908, 296, 17—20.
4. CEROVAC MIRKO, Iz burnih dana god. 1848, ban Jelačić u Slavoniji, »Hrvatski list«, 20/1939, 98, 25.
5. ČUTURIĆ LEONARDO, Ban Jelačić — biografische Skizze von dr. J. Hirtenfeld, »Naše gore list«, 2/1862, 7, 53—54.
6. DEŽELIĆ dr. VELIMIR, Josip grof Jelačić ban Hrvatski, »Prosvjeta« (Zagreb), 9/1901. 21. 673 + 674 — 675.
7. DVORNIKOVIĆ LJUDEVIT, Hrvatska i ban Jelačić u god. 1848, prigodom 80. god. obljetnice njezine, »Napredak« (kalendar), 18/19, 1929, 63—69.
8. EOETVOES JOSEF, Kako su Mađari pošli u Zagreb uhititi Jelačića, »Pozor«, 2/1909, 117, 2.

9. ESIH IVAN, Ban Jelačić i poljska 1848, »Obzor«, 76/1935, 10, 1.
10. GRUNDRUM — ORIVCANIN FRAN, Doček bana Jelačića u Križevcima, 11. srpnja 1848, »Obzor«, 41/1900, 294.
11. HAUPTMANN FERDO, »Jellačić's — Kriegszug nach Ungarn 1849« (Ein kleines Tagebuch aus grosser Zeit von Herman F. Dahlen), Grac, 1975.
12. HAUPTMANN FERDO, »Gedanken über Staat und Revolution« (das Tagebuch des Grafen Ferdinand Egger aus dem Jahre 1848), Grac, 1976.
13. HIRTENFELD J., »Ban Jelačić — biografische Skizze«, Beč, 1861.
14. HORVAT JOSIP 1848. Zagreb, 1934—35. knjiga, I, II.
15. HORVAT JOSIP, Najtragičniji junak Hrvatske politike, Jelačićev dan, »Jutarnji list«, 17/1928 5850, 9.
16. HORVAT RUDOLF, »Ban Jelačić«, Zagreb, 1909.
17. KASOVIĆ CVIJIĆ ANTONIJA, Otkrivanje spomenika Jelačiću banu, »Jutarnji list«, 15/1926, 5334, 7.
18. KLAJČ N., Indirizzo A.S.E. il bano Jellačić ragusa li 21. dicembre 1848. »L' awenire«, 1/1848 — 49, 28.
19. KRALJEVIĆ MIROSLAV, Ban Jelačić u Požezi »Jellačić« 2/1903, 34—39.
20. LASZOWSKI EMILIJ, Josip grof Jelačić, ban Hrvatski, »Prosvjeta« (Zagreb), 9/1901, 21, 673+674—675.
21. LJUBIĆ ŠIME, Novci Jelačića bana, »Vjesnik hrvatskoga arheološkoga društva«, 12/1890, 3, 88—89.
22. NESTOR LETOPISAC, Josip Jelačić i jedinstvo Srba i Hrvata, »Beogradski dnevnik« br. 2 god. 1920. I, str. 192.
23. NEUSTAEDTER JOSIP, Ban Jelačić i događaji u Hrvatskoj od godine 1848, Zagreb, 1942.
24. NOWICKI ADAM, Ban Jelačić otac Franje Josipa I, iz ciklusa »Suton Habsburgovaca«, Zagreb, 1926.
25. RADIĆ LJUBOMIR, »Ban Jelačić Hrvatski narodni junak od god. 1848«, Varaždin.
26. SCHOLI ŽIGA, Značenje Jelačićeve odluke o ukidanju kmetstva, »Zagrebački list«, 1/1939. 124, 3.
27. CRNA GORA I DALMACIJA za vrijeme revolucije 1848. g., »Jadranski dnevnik«, br. 4, god. 1937, str. 299, sv. 11—12.
28. SIŠIĆ FERDO, Ban Josip Jelačić (Historija studija), »Savremeni«, br. 4, god. 1909; br. 6 str. 289—299; br. 7 str. 371—378; br. 8 str. 446—456; br. 9 str. 512—521; br. 10. str. 570—577; br. 11 str. 625—636; br. 12 str. 685—693 (nedovršeno).
29. ŠIDAK JAROSLAV, Studije iz hrvatske povijesti za revoluciju 1848—49; Zagreb, 1979.
30. ŠVICA NIKOLA, Josip Jelačić, »Novi život«, br. 7, 8, god. 1927, str. 7 i 104.

31. TOMLJENOVIC JURAJ, Nešto iz hrvatske prošlosti — o banu Josipu Jelačiću Bužinskom, »ličanin«, br. 3, god. 1888, str. 17—18.
32. TRUSKI IVAN, Jellačić-Erinnerungen (uspomena na susrete s J. Jelačićem od 1842. dalje), »Agramer Tagblatt«, 24/1909, 114, 2—3.
33. TUČKOVIĆ JOSIP, Ukinuće kmetstva u hrvatskoj, važni datumi: 25. ožujka; 25. 27. travnja, »Jutarnji list«, br. 26, god. 1937, str. 9007, 18.
34. ULCNIK IVAN, Sjećanje Đure grofa Jelačića za ženidbu njegova brata Josipa, »Jutarnji list«, 29/1940, 10, 392, 25—26.
35. Ban Jellačić »Danica« ljetopis društva sv. Jeronima, god. 1899. str. 78—101.
36. Banus Jellačić »Agramer Tagblatt«, br. 24, god. 1909, 114, I—4.
37. GROF J. J. BUŽINSKI, Ban kraljevine hrvatske, Slavonije i Dalmacije (16. X 1801 — 19. V 1859), »Hrvatski dnevnik«, 4/1939, 1086, 14—15.
38. Josip Jellačić — ban hrvatski »Narodni kalendar« Osijek, br. I, 1922. 114—116.
39. Jellačiću kao banu, bojniku, banstvo, plemstvo, članstvo »Jutarnji list« 26/1937, 9054, 17—18.
40. Veličina i tragika bana Jelačića, dojmovi uz 70. godišnjicu otkrića njegova spomenika Zagrebu (16. 12. 1936), »Hrvatska revija« 9/1936, 2, 634—637.

c) OBJAVLJENI DOKUMENTI IZ OSTAVŠTINE JOSIPA JELAČIĆA

1. BEKAVAC BOSILJKO, Iz nedavne prošlosti (pismo J. J. — Grgi Martiću) »Hrvatski dnevnik«, 3/1908, 295. pr. 4.
2. BOJNIČIĆ IVAN, Dva Jelačićeva pisma o okršajima na hrvatsko turskoj granici »Vjesnik« kr. hrv. slav. dalm. zem. arhiva«, 13/1911, 193—210.
3. GREYER MIRKO, Wer War Halil-Beg Ružić? (pismo J. J. od 6. I 1851. nepoznatoj osobi) »Morgenblatt«, 48/1933, 330.
4. BRLIĆ DOBROSLAV, Ban Jelačić u Osijeku god. 1849. (Objavljena 2 pisma: — Mate Topolović — Stjepanu Ivičeviću, 13. IV 1848. — Andrije Torkvata Brlića — Stjepanu Ivičeviću) »Obzor«, 46/1905, 36.
5. DRAGOLIĆ M., Pismo bana Jelačića od 25. travnja 1848. »Hrvatska obrana«, 16/1917, 99, 4. i »Zagrebački list«, 1/1939, 134, 23.
6. GRLOVIĆ MILAN, Tekst pisma banu Josipu Jelačiću (Cetinje, 20. decembra 1848), »Podravac«, 9/1901, 19.
7. LASZOWSKY EMILIJ, Četiri pisma bana Jelačića (pisma J. J. Alfonsu Denkstein; 5. VIII 1855. Ostende, 21. VIII 1856. iz Pariza 5. IX 1856. i 15. IV 1857. iz Beča) »Obzor«, 67/1926, 189, 2—3.

8. MAKANEC ALFRED, Ban Jelačić protiv uvođenja njemačkog jezika (pismo od 8. VI 1853. Karlu Kraussu) »Obzor«, 76/1936, 184.
9. MAKANEC ALFRED, Ein brief Jellačić's aus dem Jahre 1848. (Pismo J. J. od 5. V 1848. — Ljudevitu Bedekoviću) »Morgenblatt«, 48/1933, 276, 9.
10. MAKANEC ALFRED, Izvješće bana Jelačića caru Ferdinandu povodom odlaska u Beč 1848. »Obzor«, 81/1941, 84, 2.
11. MAKANEC ALFRED, Jedna naredba bana Jelačića o spriječavanju prosjačenja u Zagrebu iz 1848. »Jutarnji list«, 26/1937, 8957, 10.
12. MAKANEC ALFRED, KULMER FRANJO, Kulmerova pisma banu Jelačiću 1848. (30. III — 29. XII) »Narodna starina«, 13/1934, 33, 83—52; 34, 151—156; 14/1935, 35, 65—92.
13. MAKANEC ALFRED, Neobjelodanjeni dokumenti iz god. 1848. (Prijedlog Ljudevita Gaja da se banu Jelačiću daruju 3 imanja kao narodni dar) »Obzor«, 74/1933, 65, 2—3.
14. MAKANEC ALFRED, Pisma bana Jelačića bratu Antunu (neobjelodanjeni dokumenti 1846—1856 — 22 pisma) »Obzor«, 76/1935, 274, 1—2, 297, 6.
15. MAKANEC ALFRED, Unveroeffentlichte Briefe des Banus Jellačić an seine Mutter (objavljeno 5 pisama od 20. VII 1814; 3. VII 1830; 6. XI 1833; 9. II i 18. IV 1837) »Morgenblatt«, 52/1937, 283, 9. i »Obzor«, 77/1937, 273, 1—2.
16. MAKANEC ALFRED, Vlastoručno izvješće bana Jelačića o bitci kod Hegyesa (pismo J. J. od 18. VII 1849. — Franzu Dahlen) »Obzor«, 76/1936, 6.
17. MAKANEC ALFRED, Zadnje godine života bana Jelačića. Njegova bolest i smrt (pisma Antona Jelačića bratu Jurici) »Obzor«, 12. II, 23. IV i 4. VI 1936.
18. MATASOVIĆ JOSIP, Jelačić Ana iz Vukovara (3 banova proglašenja Vukovarskoj općini od 29. V 1848; 28. VII 1849; 17. I 1850; pismo Jovanu Stočeviću od 17. I 1850) »Narodna starina«, 12/1933, 30, 77—79; 31, 134—135.
19. NEMETH KREŠIMIR, »Nekoliko neobjavljenih pisama iz korespondencije Kulmer — Jelačić«, Arhivski vjesnik, god. 1958. str. 333—365.
20. ŠIPRAK IVICA, Ništa ne može pokolebati našu bratsko-slavensku ljubav (pismo 18. VIII 1850. S. Kničanin — Jelačiću) »Novosti«, 29/1935, 243, 8.
21. JELAČIĆ JOSIP, (pismo J. J. Janu Hravovskom, Zagreb, 6. VIII 1848) »Agramer Zeitung«, 23/1848, 98, 445—446.
22. Pismo bana Jelačića u Beč (od 17. II 1850. upućeno oficirskom Zboru) »Obzor«, 78/1938, 149, 2.

23. Pismo kneza ADAMA ČARZONJSKOG banu Jelačiću. Pismo valerijana Krasinjskog Torkvatu Brliću (iz obiteljskog arhiva Brlić-Mažuranić u Brodu na Savi) »Obzor«, 74/1933, 71, 2—3.
24. Pismo Mihajla Czajkowskoga — J. Jelačiću, »Obzor«, 74/1933, 55, 2.
25. Pozdravni govor Josipa Jelačića pokrovitelja društva za jugoslavensku povjesnicu i starine (održan na skupštini 22. I 1854) »Arkiv za povjesnicu jugoslavensku«, 1854, III, 329.
26. Prilozi za povjesnicu srpskog narodnog pokreta god. 1848, (pismo Josifu Rajačiću 25. VIII 1848) »Srpski letopis«, 40/1866, CXI (1), 164—165.
27. SCHREIBEN des banus Jelačić an den Patriarchen (Beč, 13. XI 1848) »Slavenski jug«, 1/1848, 52, 206.
28. Sred oktraj ustana 1849 (pismo Roberta Zlatarovića 5. III 1849) — banu J. Jelačiću »Ozbor«, 62/1921, 299, 4.
29. Tri stara dokumenta Boka u revolucionarnoj 1848. godini, »Zetski glasnik«, 9/1937, 1/4, 2.
30. Uspomene na bana Jelačića, neobjelodanjeni dokumenti iz godine 1848. »Obzor«, 74/1933, 18, 2—3.
31. Vukašinović Svetozar (originalna molba bosanskih izseljenika na bana Jelačića) »Banovac«, 8/1895, 49, 1—2.
32. WAFFENBRUDER! von der Drave im September 1848 (Proglas vojsci) »Aragmer Zeitung«, 23/1848, 103, 468.

d) OBJAVLJENI DOKUMENTI IZ OBITELJSKE OSTAVŠTINE JELAČIĆ

1. MAKANEC ALFRED, Jelačić vor Wien (Aus unveröffentlicheen Briefn der Gräfin Paulina Christallnigg an ihre Tochter Hermine), »Morgenblatt« 48/1933, 282, 20;
2. MAKANEC ALFRED, Jelačić Đuro. Uspomene na bana Jelačića od 1845—1859 — neobjavljeni dokumenti iz kućnog arhiva grofa Jelačića, »Obzor« 74/1933, 242, 2; 256, 2—3; 264, 2—3; 275, 2—3; 75/1934, 5, 1—2; 44, 4; 45, 4; 46, 4; 47, 4; 48, 4; 50, 4; 52, 4; 53, 4; 54, 4; 55, 4; 56, 4; (objavljena 186 pisma u cijelosti ili u odlomcima Jelačića ženi Hermini);
3. MAKANEC ALFRED, Neobjavljena pisma grofice Hermine Jelačić Đuri Jelačić u Italiju 1848—1849 (objavljeno 46 pisma) »Obzor« 77/1937, 7, 1—2; 78, 1—2; 79, 1—2; 114, 1—2;
4. MAKANEC ALFRED, Pisma grofa Jelačića Antuna sa ratišta 1848/49 (21 pismo Antuna Jelačić bratu Đuri i Hermini Jelačić), »Obzor«, 75/1934, 276, 1—2; 76/1935, 48, 1—3; 64, 1—2; 94, 4;
5. Nekoliko neobjavljenih pisama o banu Jelačiću (pisma upućena Hermini Jelačić) »Obzor«, 75/1934, 108, 1—2.

SUMMARY

THE JELACIC FAMILY LEGACY

The text is an archival expertise of the Jelačić family legacy, the lineage of Count Josip.

A short historical review of the authentic record-group creator (main persons — Franjo, Josip, Juraj) taken into consideration is its wholesomeness and a valorization of all documents of the legacy is given.

A complete record-inventory of the legacy, as well as essential bibliographical informations are given.